

ע"פ 1405/06/15 - אורטל בן לולו נגד משרד החינוך, מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה

עפ"ס 1405-06-15

בפני הנשיא יגאל פליטמן
אורטל בן לולו
משרד החינוך, מדינת ישראל

בשם המערערת - עו"ד שרון חכמון אלמקייס

בשם המשיב - עו"ד שלומי ירדן

פסק דין

הנשיא יגאל פליטמן

1. לפני ערעור על החלטתו של בית הדין האזורי בחיפה (השופט משה טוינה; סע"ש 10693-03-15, סע"ש 49891-02-15 **אורטל בן לולו - מדינת ישראל, משרד החינוך**, ניתנה ביום 26.5.15) שלא לפסול עצמו מלדון בתביעת המערערת כנגד המשיב, מדינת ישראל - משרד החינוך (להלן - **משרד החינוך** או **המשיב**).

הרקע לערעור

2. ביום 12.2.15 הגישה המערערת, לבית הדין האזורי בבאר שבע, בקשה למתן סעד זמני, נגד רשת עמל 1 בע"מ, בעקבות חקירה משטרתית שנפתחה בבית הספר עמל ביום 29.12.14 בחשד לעבירות מרמה וגניבה, שלאחריה הושעתה המערערת ביום 12.1.15. בבקשתה ביקשה המערערת מתן סעד הצהרתי זמני הקובע כי השעייתה על ידי המעסיקה, רשת עמל 1 בע"מ, נעשתה שלא כדין ולכן בטלה. עוד התבקש בית הדין ליתן סעד זמני המורה על המשך העסקת המערערת ועל תשלום שכרה בתקופת ההשעיה (סע"ש 29104-02-15; להלן - **ההליך הראשון**). דיון בבקשה נערך ביום 19.2.15 (להלן - **הדיון**).

3. בדיון מיום 19.2.15 לא העלתה המבקשת טענות פסלות בשל אמירות והתנהלות בית הדין.

4. הבקשה למתן סעד זמני - נדחתה, בהחלטה מיום 26.2.15, תוך חיוב המערערת בהוצאות. משלא הוגשה תביעה עיקרית - ההחלטה בתיק סיימה את ההליך.

5. ביום 22.2.15 הגישה המערערת בקשה נוספת לבית הדין האזורי בבאר שבע, נגד משרד החינוך בעקבות חסימתה במערכת משרד החינוך באופן המונע את העסקתה כמורה במילוי מקום (סע"ש 49891-02-15; להלן - **ההליך השני**). ביום 5.3.15, לאחר שבית הדין שמע את טענות הצדדים בדיון בפניו, ניתנה החלטה

בבקשה לפיה יש לדחות הבקשה. במסגרת הליך זה לא הוגשה בקשה לפסלות שופט.

6. ביום 4.3.15 הגישה המערערת, לבית הדין האזורי בבאר שבע, תביעה, נגד משרד החינוך, במסגרתו התבקש בית הדין האזורי להורות: למשרד החינוך לבטל את החסימה של המערערת במערכות המשרד ולאפשר לה לעבוד במשרד החינוך; להורות למשרד החינוך להמשיך ולהעסיק את המערערת ולהימנע מפגיעה בעבודתה; להצהיר כי התנהלות המשיב נעשתה בניגוד לדין ולהורות למשיב לשלם למערערת פיצויים והוצאות משפט (סע"ש 10693-03-15; להלן - **ההליך השלישי**).

7. בית הדין האזורי, בהחלטתו מיום 30.4.15, לאחר שנתן דעתו לעמדות הצדדים, קבע כי מקובלת עליו עמדת משרד החינוך לפיה השימוע שהתקיים בעניינה של המערערת ביום 25.3.15 וההחלטה שתתקבל בעקבותיו רלוונטיים לצורך בירור זכויות המערערת. בנסיבות אלה נקבע כי על מנת למנוע עיכוב מיותר בתביעה על משרד החינוך לפעול לגיבוש ההחלטה בעניינה של המערערת עד ליום 10.5.15, וככל שבעקבות ההחלטה תבקש המערערת לתקן את כתב התביעה, יוגש כתב תביעה מתוקן עד ליום 19.5.15.

8. לאור האמור הוגש ביום 17.5.15 כתב תביעה מתוקן. באותו היום הוגשה בקשה למתן סעדים דחופים. בו ביום ניתנה החלטת בית הדין האזורי לפיה הבקשה הדחופה תועבר לתגובת המשיבה עד ליום 25.5.15 וכי הבקשה תידון במעמד הצדדים ביום 27.5.15.

9. **שלושה ימים לאחר מכן, ביום 20.5.15, הוגשה בקשת המערערת לפסילת שופט, מושא הערעור שלפניי.**

10. **הבקשה הוגשה, במסגרת ההליך השלישי, לאור אמירות השופט משה טוינה בהתייחס למערערת, בדיון בהליך הראשון.** המערערת הלינה כי בפתח הדיון בהליך הראשון, שלא לפרוטוקול, שאל השופט את באת כוחה האם לשיטתה גם אתי אלון יכולה לטעון שפיטוריה מהבנק היו בלתי חוקיים בגלל היעדר שימוע. בנוסף, כך נטען, אמר השופט טוינה כי במסגרת אולמו למבקשת לא עומדת חזקת החפות. המערערת טענה כי נפגעה מאמירות אלו, אשר הותירו אצלה תחושת חוסר אמון קשה, ויצרו תחושה לפיה נבצר מהשופט טוינה לשפוט באובייקטיביות הדרושה. בנוסף נטען כי במסגרת הסיכומים במעמד הדיון הקשה השופט טוינה על באת כוח המערערת וקטע את דבריה. המערערת גרסה כי השופט טוינה התבטא באופן המלמד כי דעתו נחרצת כלפיה וכי עמדתו שוללת אפשרות סבירה של ניהול משפט באופן אובייקטיבי. המערערת ציינה כי הגישה, ביום 9.3.15, תלונה נגד השופט בנציבות תלונות הציבור על שופטים.

11. בתגובת משרד החינוך, מיום 25.5.15, הובהר כי בהליך הראשון משרד החינוך לא היה צד, לפיכך אין לו מידע בעניין דיון זה. יחד עם זאת, מתוך קריאת הבקשה לפסלות שופט ועל רקע ההליכים הקודמים בעניינה של המערערת, סבור משרד החינוך כי דין הבקשה להידחות. משרד החינוך טען כי בעיקר בשל העובדה שהמערערת לא העלתה את בקשת הפסלות במסגרת הדיון בהליך השני, נראה שבקשת הפסילה נובעת

למעשה מחוסר שביעות רצון של המערערת מהחלטות בית הדין האזורי. עוד נטען כי דין טענות המערערת להידחות בשל השיהוי בהעלאתן. משרד החינוך תמה מדוע המערערת מעלה טענותיה בעניין פסלות שופט בשלב זה ולא העלתה אותן במסגרת ההליך השני שהתנהל בפני אותו מותב.

12. ביום 26.5.15 ניתנה החלטת השופט משה טוינה בבקשה לפסילת שופט. השופט טוינה הבהיר כי מאמירותיו במעמד הדיון לא ניתן לבסס קיומה של עמדה מוקדמת בעטייה על השופט לפסול עצמו. השופט טוינה הבהיר כי יש לראות את האמירות בהקשר הדברים שנאמרו, וכי אין בטענות כדי להוות נימוק לפסילת שופט. השופט טוינה קבע כי הבקשה לפסילה לא הועלתה בהזדמנות הראשונה. אשר לטענה לפיה השופט טוינה הקשה על באת כוח המערערת בסיכומיה במעמד הדיון, הובהר כי נהוג להפנות שאלות במהלך הסיכומים בעל פה ומחובות בית הדין להפנות צד לקשיים שרואה בית הדין בעמדה המשפטית המוצגת על ידו, גם אם הדבר אינו נוח לבא כוחו, שכן רק כך ניתן לברר הסוגיה המשפטית. עוד נקבע כי פניית המערערת לנציבות תלונות הציבור כנגד שופטים אינה יכולה להוות שיקול במסגרת בקשה לפי סעיף 77(א) לחוק **בתי המשפט** [נוסח משולב] תשמ"ד - 1984.

מכאן הערעור שבפניי.

הערעור

13. **המערערת חזרה על טענותיה שהועלו בפני בית הדין האזורי.** המערערת הלינה כי השופט טוינה השווה את המערערת לגב' אתי אלון ומסר כי באולמו לא קיימת למערערת חזקת החפות. המערערת הבהירה כי בשלב זה טרם הוחלט אם להגיש נגד המערערת כתב אישום וכי אמירות השופט טוינה פגעו בה. עוד נטען כי לכל אורך הדיון נהג השופט להביע דעתו על ההליך. אף במסגרת הסיכומים נקטעו דברי באת כוח המערערת, תוך העברת ביקורת והבעת דעה. ההערות, כך נטען, לא היו לצורך בירור המחלוקת המשפטית, אלא היו נקיטת עמדה ברורה לפיה אין מקום לקבל הבקשה. המערערת הבהירה כי ביקשה, במעמד הדיון, שהערות בית הדין יובא לידי ביטוי במסגרת הפרוטוקול. לטענת המערערת, מצד בית המשפט נדרשת מידה רבה של ריסון עצמי ואיפוק, הן כלפי בעלי הדין והן כלפי פרקליטיהם.

14. המשיב, משרד החינוך, לא הגיב לערעור הפסלות.

הכרעה

15. לאחר שנתתי דעתי לכלל החומר שהובא לפני ולנסיבות העניין, באתי לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות. טעמי לכך אבאר להלן.

16. הלכה היא כי **"מעצם היותה הבקשה לפסלות שופט בקשה המטילה צלבדעל שופט אישית ועל מערכת השפיטה, מתחייבות ראיות משמעותיות ולשם הוכחת קיומה של עילת פסלות"** [ראו, למשל, עפ"ס

(ארצי) 12-03-1944 פנחס מורגנשטיין - בנק המזרחי המאוחד בע"מ (4.4.2012). זאת ועוד. ככלל, חזקה היא "כיהשופטה יושב בדן, מקצועיו מיומנו ובידול לבחון את העניינים המובאים בפניו ללא משוא פנים. אף כללהו, כיינתן משקל לרבלעמדת השופטה הסבור כי אינו מנוע מלישב בדן, וערכאת הערעור לא תערב בחוות הדעתו שלהשופטה הסבור כי בידול לנהל את ההליך באובייקטיביות, אלא במקרים קיצוניים בלבד" [עפ"ס (ארצי) 11-11-16943 חברה ישראלית למוביליס בע"מ - אבנר מאירי, (26.1.2012) והאסמכתאות שם; וראו גם עפ"ס (ארצי) 11-10-28458 עמותת אנואר לקידום מעמד האישה - אומיימה מחאמיד, (10.11.2011) והאסמכתאות שם].

17. המבחן לפסלות שופט או מותב מלישב בדן הינו "חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט". כשלשם כך יש צורך בנסיבות מוכחות, שעל פיהן קיימת אפשרות ממשית למשוא פנים בניהול המשפט או לדעה משוחדת של נושא התפקיד השיפוטי, כשקיומו של חשד או חשש אינם מהווים סיבה מספקת לפסילה. מבחן האפשרות הממשית הינו מבחן אובייקטיבי ומכאן שאין די בכך שבעל דין יחוש סובייקטיבית כי קיים משוא פנים אלא יש להראות כי מבחינה אובייקטיבית מכלול הנסיבות מצביע על חשש ממשי למשוא פנים [בג"ץ 2184/95 גלברט נ. יושב ראש ועדת החקירה לבדיקת אירוע הטבח בחרות, פ"ד מח(3) 573, ; ע"פ 1478/97 מדינת ישראל נ' חן, פ"ד נא(4), 673].

18. במקרה שלפני, השופט טוינה הבהיר כי לא מצא בטעמים עליהם הצביעה המערערת עילה לפסלות. מאחר שלא התקיים חשש אובייקטיבי. שכן מהאמירות המיוחסות לשופט לא ניתן לבסס קיומה של עילה מוקדמת בגינה על השופט טוינה לפסול עצמו בהליך אחר, המעלה שאלות אחרות. וכי חובה על בית הדין להפנות את הצד לקשיים שבית הדין רואה בעמדה המשפטית המוצגת על ידו.

19. מעיון בבקשה לפסלות שופט ובערעור שלפני עולה כי יסודותיהן שניים אלו: אמירות המיוחסות לשופט טוינה במעמד הדין אשר לטענת המערערת פגעו בה ויש בהן כדי ללמד על גיבוש עמדה; הערות ושאלות מצד השופט טוינה במסגרת הצגת הסיכומים על ידי באת כוח המערערת. המערערת הבהירה, בערעורה לפני, כי ביקשה שהערות בית הדין יובאו לידי ביטוי במסגרת פרוטוקול הדין. לאחר עיון בפרוטוקול הדין, לא מצאתי תימוכין לטענות המערערת. אין באמור בשאלות בית הדין, במעמד הדין בפניו, בכדי להעיד על הבעת עמדה לגוף המחלוקת או העברת ביקורת המלמדת על הכרעה. אין די בתחושות המערערת, בדבר פגיעה באמון במערכת בית המשפט ובניהול משפט צדק, הנעדרות בסיס עובדתי, כדי להקים עילת פסלות נגד שופט בית הדין האזורי, באופן שלא ניתן להמשיך ולנהל את ההליך בפניו באופן ענייני ואובייקטיבי.

20. זאת ועוד, על פני הדברים, וכאמור בהחלטת בבקשה לפסלות שופט, בקשת המערערת לפסלות שופט הוגשה בשיהוי. הבקשה לפסלות שופט הוגשה בהליך השלישי שנפתח על ידי המערערת, בהסתמך על טענות שיסודן בהליך הראשון שנפתח על ידה, ונסגר זה מכבר. הלכה היא כי מי שמבקש להעלות טענות פסלות חייב לעשות כן בהזדמנות הראשונה, היינו בשיבה הראשונה המתקיימת לאחר שנודעה לו עילת הפסלות. טענות פסלות אינה בגדר "נשק סודי" שאותו שומר מי שגורס דבר קיומה של עילת פסלות עד שיבוא מועד נוח להעלותה (ע"פ 2113/91 מדינת ישראל נ' עמוס בן שלמה יהודה, פ"ד מה (3) 790, 791).

21. משאלו הם פני הדברים, נוכח כלל האמור, שוכנעתי כי נסיבות העניין אינן באות בגדר המקרים החריגים בהם ערכאת הערעור תתערב בחוות דעתו של השופט, הסבור כי בידו לנהל את ההליך באובייקטיביות. כאמור בהחלטת השופט טוינה, בבקשה לפסלות שופט, "הזכות לשבת בדין היא חובה", ואין מקום לאיינה בהיעדר צידוק בדין.

22. סוף דבר - הערעור נדחה. משלא הוגשה תגובת המשיב, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ל' סיוון תשע"ה (17 יוני 2015) בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.